

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamine seoses kutselise kalapüügi valdkonna korrastamisega“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamine seoses kutselise kalapüügi valdkonna korrastamisega“ eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) muudetakse Vabariigi Valitsuse 17. novembri 2017. a määrust nr 164 „Kutselise kalapüügi loa taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu, kalapüügiloa andmise, kehtivuse peatamise ning kehtetuks tunnistamise kord, kalapüügivõimaluste arvutamise meetoodika ja kalapüügiloa taotluse ning kalapüügiloa vormid“ (edaspidi *loa korra määrus*) ning tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse 18. märtsi 2016. a määrus nr 37 „Kalalaevatunnistuse andmise, kehtivuse peatamise ning kehtetuks tunnistamise kord ja kalalaevatunnistuse vorm“ (edaspidi *kalalaevatunnistuse määrus*).

Eelnõu eesmärk on kalapüügilubade ja kalalaevatunnistuste selgem ja ajakohasem menetlusprotsess. Eelnõuga plaanitavad muudatused panustavad „Põllumajanduse ja kalanduse valdkondliku arengukava aastani 2030“ (PõKa 2030) kestliku kalanduse tegevussuuna eesmärkidesse, kuna selged kalapüügiloa ja kalalaevatunnistuse andmise alused aitavad kaudselt kaasa kalavarude jätkusuutlikule majandamisele ja kalandussektori konkurentsivõimele. Eelnõu sihtrühmaks on ligikaudu 1400 kutselise kalapüügiloa omanikku, ligikaudu 1760 kalalaeva omanikku ning Põllumajandus- ja Toidumeti (edaspidi ka *PTA*) ametnikud.

Eelnõuga kavandatud muudatustega asendatakse kindlaksmääratud vormile vastav kalapüügiloa taotlus ja kalapüügiluba vajalike andmete loeteluga, mis kalapüügiloa taotluses ja loal olema peab, et võimaldada suuremat paindlikkust, mis vastab ka paremini tänapäevastele infotehnoloogilistele võimalustele. Kalapüügiload väljastatakse elektrooniliselt juba alates 2017. aastast ja käesolevas eelnõus ettenähtud muudatuste jõustumisel saab hakata ka kalalaevatunnistusi elektrooniliselt väljastama.

Ühtlasi täiendatakse käesoleva eelnõuga loa korra määrust kalalaevatunnistuse määruks sisalduva regulatsiooniga ning kalalaevatunnistuse määrus tunnistatakse kehtetuks. Kalalaevatunnistuse olemasolu on eelduseks, et laeva saaks kanda kalapüügiloale ning kasutada merel kutselisel kalapüügil. Seetõttu on otstarbekas tõsta kalapüügiloa andmist ning kalalaevatunnistuse andmist puudutavad sätted ühte määruksesse, et ka taotlejal oleks lihtsam omada ülevaadet kehtivatest nõuetest nii kalapüügiloa kui ka kalalaevatunnistuse väljastamisel.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna kutselise kalapüügi korralduse valdkonna nõunik Epp Meremaa (epp.meremaa@agri.ee, 625 6223). Juriidilise ekspertiisi määruks eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Jan Nilson (jan.nilson@agri.ee, 5626 7065) ning eelnõu keeleteimetaja on sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (laura.ojava@agri.ee, 5685 3519).

Eelnõuga muudetakse loa korra määruse RT I, 20.12.2025, 42 redaktsiooni.

Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks kalalaevatunnistuse määruse RT I, 20.12.2025, 39 redaktsiooni.

Eelnõu kehtestab määrusena Vabariigi Valitsus.

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist. Eelnõu §-ga 1 muudetakse loa korra määrust.

Loa korra määruks tehakse järgmised muudatused:

Eelnõu § 1 punktidega 1 ja 2 muudetakse loa korra määruks pealkirja ning täiendatakse määruks preambulit. Eelnõu §-ga 2 tunnistatakse kehtetuks kalalaevatunnistuse määruks. Kalalaevatunnistuse andmist, kehtivuse peatamist ning kehtetuks tunnistamist puudutavad sätted sisalduvad edaspidi loa korra määruks. Kalalaevatunnistuse olemasolu on eelduseks, et laeva saaks kanda kalapüügiloale ning kasutada merel kutselisel kalapüügil. Otstarbekas on tõsta kalapüügiloa andmist ning kalalaevatunnistuse andmist puudutavad sätted ühte määruksesse, et vähendada riigi halduskoormust ning et ka taotlejal oleks lihtsam omada ülevaadet kehtivatest nõuetest nii kalapüügiloa kui ka kalalaevatunnistuse väljastamisel. Sellest muudatusest tulenevalt täiendatakse ka määruks preambulit viitega kalapüügiseaduse (edaspidi ka *KPS*) § 38 lõikele 9, milles on kalalaevatunnistuse andmise, kehtivuse peatamise ning kehtetuks tunnistamise korra ja kalalaevatunnistuse vormi kehtestamise volitusnorm.

Eelnõu § 1 punktiga 3 korrastatakse määruks struktuuri ja moodustatakse määruks 1. peatükk. Kuna määruksesse lisatakse kalalaevatunnistuse andmist, kehtivuse peatamist ning kehtetuks tunnistamist puudutavad sätted, jaotatakse määruks peatükkideks. Kokku on eelnõukohaselt määruks neli peatükki. Selliselt on määruks selgemalt liigendatud, mis lihtsustab määruks lugemist. Esimeses peatükis on määruks üldsätted.

Eelnõu § 1 punktiga 4 ajakohastatakse loa korra määruks § 1 lõikes 1 viited Euroopa Liidu õigusaktidele. Tunnistatakse kehtetuks viide komisjoni rakendusmääruks (EL) nr 404/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruks (EÜ) nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 112, 30.04.2011, lk 1–153) artiklile 4, kuna viidatud komisjoni rakendusmääruks on tunnistatud kehtetuks. Lisatakse viide Nõukogu määruks (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määruksi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määruksed (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006 (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1–50) (edaspidi *nõukogu määruks (EÜ) nr 1224/2009*) artiklitele 7 ja 7a ning komisjoni rakendusmääruks (EL) nr 2025/2196, millega kehtestatakse nõukogu määruks (EÜ) nr 1224/2009 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses vetele ja kalavarudele juurdepääsu, kalanduse kontrolli, järelevalve, inspeksiooni ja jõustamise, kvootide ja püügikoormuse vähendamise, andmete ja teabega ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusmääruks (EL) nr 404/2011 (ELT L, 2025/2196, 12.11.2025) (edaspidi *komisjoni rakendusmääruks (EL) nr 2025/2196*) artiklitele 5 ja 6. Sisulist muudatust ei kaasne.

Eelnõu § 1 punktiga 5 täiendatakse loa korra määruks paragrahvi 1 lõikega 1¹, milles sõnastatakse võimalus Nõukogu määruks (EÜ) nr 1224/2009 artikli 7 lõikes 6 sätestatud tingimustel anda erand kohustusest kanda alla kümne meetri pikkune kalalaev kaluri kalapüügiloale. Praktikas ka praegu pole kohustust alla kümne meetri pikkust kalalaeva kaluri kalapüügiloale kanda ning tulevikus on soov seda põhimõtet jätkata. Seetõttu on vajalik erandit lubav norm ka määruks kehtestada.

Eelnõu § 1 punktiga 6 täiendatakse loa korra määruse paragrahvi 1 lõikega 3, milles sätestatakse, et kalalaevatunnistuse andmisel tuleb ennekoike lähtuda nõukogu määruses (EÜ) nr 1224/2009 ja komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 2025/2196 kalalaevatunnistuse kohta sätestatust.

Eelnõu § 1 punktiga 7 korrastatakse määruse struktuuri ja moodustatakse peatükk 2, pealkirjaga „Kalapüügiluba ja kalapüügivõimaluste jaotamine“. Eelnõu kohaselt moodustavad paragrahvid 2—16 peatüki 2, kuhu alla kuuluvad kalapüügiluba ja püügivõimalusi puudutavad sätted. Selliselt on määrus selgemalt liigendatud, mis lihtsustab määruse lugemist ja vajaliku osa kiiremat ülesleidmist.

Eelnõu § 1 punktiga 8 tunnistatakse kehtetuks loa korra määruse § 2 lõike 3 punkt 1, milles on sätestatud, et jooksvaks aastaks kehtestatud püügivõimaluse, välja arvatud esmakordselt kehtestatud püügivõimaluse kasutamiseks võib taotleja esitada kutselise kalapüügi loa taotluse Põllumajandus- ja Toiduametile sama aasta jooksul igal ajal, kui kehtestatud püügivõimalus on suurem kui sama liiki püügivõimalus, mis jaotati vastavalt taotlustele. Nimetatud säte on vastuolus KPS-iga. KPS-is on sätestatud, et kui taotlust ei ole esitatud 1. detsembriks, ei saa püügivõimalusi taotleda ka siis, kui neid on üle jäänud, välja arvatud juhul, kui minister on menetlustähtaega pikendanud või haldusorgan on menetlustähtaja ennistanud.

Eelnõu § 1 punktiga 9 muudetakse loa korra määruse § 2 lõike 5 sõnastust. Muudatuse eesmärk on viia määruse tekst kooskõlla kehtiva õigusega. KPS-is puudub volitusnorm, et sätestada taotleja kohustus esitada jooksvaks aastaks esmakordselt kehtestatud püügivõimaluse kasutamiseks kutselise kalapüügi loa taotluse Põllumajandus- ja Toiduametile ametlikus võrguväljaandes Ametlikud Teadaanded teatatud tähtaja jooksul. Kalapüügiseaduse § 42 lõike 5 kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister taotluste esitamise tähtaega pikendada või haldusorgan haldusmenetluse seaduse § 34 kohaselt menetlustähtaja ennistada, misjärel saab ka taotleja esitada taotluse esmakordselt kehtestatud püügivõimaluse kasutamiseks.

Eelnõu § 1 punktiga 10 täiendatakse loa korra määruse § 2 lõikega 7 selliselt, et oleks selgelt sõnastatud Põllumajandus- ja Toiduameti õigus ennistada kutselise kalapüügi loa taotlemise tähtaega. Haldusorgani tähtaja ennistamise õigus tuleneb otseselt haldusmenetluse seadustiku §-st 34. Sellele vaatamata on praktikas esinenud olukordi, kus selle õiguse ulatuse üle vaieldakse. Selguse huvides on seetõttu mõistlik sätestada see võimalus sõnaselgelt määruses, et vältida edaspidiseid tarbetuid vaidlusi.

Eelnõu § 1 punktiga 11 täiendatakse loa korra määruse § 3 lõike 1 ja 2 sissejuhatavat lauseosa selliselt, et nii kaluri kui ka kalalaeva kalapüügiloa taotlemiseks esitatavad dokumendid tuleb esitada kirjalikus vormis. Muudatus on vajalik, et määruse lisades 1 ja 2 sisalduvate vormide kehtetuks tunnistamisel oleks selge, mis vormis tuleb dokumendid esitada.

Eelnõu § 1 punktiga 12 muudetakse loa korra määruse § 3 lõike 1 punkti 1. Muudatuse eesmärk on asendada kindlatele vorminõuetele vastav kalalaeva kalapüügiloa taotlus loeteluga andmetest, mis peavad kirjalikus taotluses sisalduma. Taotlust on võimalik esitada ka elektroonselt, mistõttu kindel taotluse vorm ei ole enam asjakohane.

Eelnõu § 1 punktiga 13 täiendatakse loa korra määrust § 3 lõikega 1¹, kus on loetletud andmed, mis tuleb kalalaeva kalapüügiloa taotlusele kanda. Kehtiva määrusega võrreldes on vähendatud taotlusele kantavate andmete hulka. Kavandatava muudatuse kohaselt ei pea taotleja enam taotlusele kandma kalalaeva omaniku andmeid, IMO numbrit (Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni antav unikaalne laeva identifitseerimisnumber), rahvusvahelist raadiokutsungit ja -sagedust ning taotletava kalapüügiloa kehtivuse aega ja püügivõimaluse jaotuse otsuse soovitud kättesaamisviisi. Kalalaeva kalapüügiloale kandmise eelduseks on, et kalalaev on kantud kalalaevade registrisse. Kalalaevade registrisse kantud kalalaeva kohta on andmete saajal juba kõik vajalik info kalalaeva kohta olemas, sealhulgas andmed kalalaeva

omaniku, IMO numbri ning rahvusvahelise raadiokutsungi ja -sageduse kohta. Seega ei ole vajadust neid andmeid iga kord kalapüügiloa taotlemisel üle küsida. Taotletava kalapüügiloa kehtivuse aja asemel tuleb taotlusele märkida taotletava loa aasta, mille jaoks luba taotletakse. Taotletava kalapüügiloa soovitud täpsest kehtivuse algus- ja lõppajast informeerib taotleja kalapüügiloa andjat vahetult siis, kui taotleja soovib tegelikult kalapüügiloa väljastamist. Püügivõimaluse jaotuse otsuse soovitud kättesaamisviisi pole samuti vajalik küsida, kuna KPS § 7 lõike 2 kohaselt tehakse kutselise kalapüügi korraldamisega, sealhulgas kutselise kalapüügi registri toimingutega, seotud otsused elektrooniliselt ning juhul kui kellelgi on soov siiski saada otsust muul viisil, saab ta oma soovist teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit muul viisil, selleks ei pea olema taotlusel ette nähtud kõigi jaoks vastavat märkekohta.

Eelnõu § 1 punktiga 14 muudetakse loa korra määruse § 3 lõike 2 punkti 1. Muudatuse eesmärk on asendada kindlatele vorminõuetele vastav kaluri kalapüügiloa taotlus loeteluga andmetest, mis peavad kirjalikus taotluses sisalduma. Taotlust on võimalik esitada ka elektroonselt, mistõttu kindel taotluse vorm ei ole enam asjakohane.

Eelnõu § 1 punktiga 15 täiendatakse loa korra määrust § 3 lõikega 2¹, kus on loetletud andmed, mis tuleb kaluri kalapüügiloa taotlusele kanda. Kehtiva loa korra määrusega võrreldes on vähendatud taotlusele kantavate andmete hulka. Kavandatava muudatuse kohaselt ei pea taotleja enam taotlusele kandma taotletava kalapüügiloa kehtivuse aega ning püügivõimaluse jaotuse otsuse soovitud kättesaamisviisi. Taotletava kalapüügiloa kehtivuse aja asemel tuleb taotlusele märkida taotletava loa aasta, mille jaoks luba taotletakse. Taotletava kalapüügiloa soovitud täpsest kehtivuse algus- ja lõppajast saab taotleja informeerida kalapüügiloa andjat vahetult siis kui taotleja soovib tegelikult kalapüügiloa väljastamist. Püügivõimaluse jaotuse otsuse soovitud kättesaamisviisi pole samuti vajalik küsida, kuna KPS § 7 lõike 2 kohaselt tehakse kutselise kalapüügi korraldamisega, sealhulgas kutselise kalapüügi registri toimingutega, seotud otsused elektrooniliselt ning juhul kui kellelgi on soov siiski saada otsust muul viisil, saab ta oma soovist teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit muul viisil, selleks ei pea olema taotlusel ette nähtud kõigi jaoks vastavat märkekohta. Ühtlasi ei pea edaspidi kaluri kalapüügiloa taotlusel esitama kaluri kontaktandmeid. Kalalaeva kalapüügiloa taotlusel ei küsita samuti kapteni kontaktandmeid. Kaluri või kapteni kontaktandmed esitatakse Vabariigi Valitsuse 05. oktoobri 2023. a määruse nr 92 „Kutselise kalapüügiga seotud andmete esitamise kord“ § 6 kohaselt PTA-le siis kui loa omanik taotleb andmete elektrooniliseks esitamiseks vajalikke kasutajaõiguseid. Kontaktandmete ajakohastamine toimub maaeluministri 28. detsembri 2017. a määruse nr 93 „Kutselise kalapüügi registri põhimäärus“ § 10 lõike 2 alusel, milles on sätestatud, et isik, kelle kohta registrisse kantud andmed on muutunud, esitab PTA-le kui kutselise kalapüügi registri volitatud töötlejale avalduse registriandmete muutmiseks. Seetõttu ei ole vajalik kalapüügiloa taotlusel kapteni või kaluri kontaktandmeid küsida, kuna enamikel juhtudel on kapten või kalur see isik, kes andmeid elektrooniliselt esitab ning kellele seega ka andmete elektrooniliseks esitamiseks vajalikke kasutajaõiguseid taotletakse.

Eelnõu § 1 punktiga 16 asendatakse loa korra määruse § 3 lõikes 6 viide lisas 2 olevale kaluri kalapüügiloa taotluse vormile viitega sama paragrahvi lõikele 2¹, kus on loetletud andmed, mis tuleb kaluri kalapüügiloa taotlusele kanda juhul kui taotletakse kutselise kalapüügi õigust eraomandis olevale veekogule. Kindlatele vorminõuetele vastav kalapüügiloa taotlus on asendatud loeteluga andmetest, mis peavad taotluses sisalduma, võimaldades suuremat paindlikkust ja infotehnoloogiliste võimalustega kaasas käimist.

Eelnõu § 1 punktiga 17 jäetakse loa korra määruse § 9 lõikest 6 välja viide § 2 lõike 3 punktile 1, kuna see tunnistatakse kehtetuks.

Eelnõu § 1 punktiga 18 muudetakse loa korra määruse § 12 lõike 4¹ sõnastust. Kehtiva loa korra määruse kohaselt antakse samal veealal sama püügivahendi kasutamiseks mitu ühel ajal kehtivat kaluri kalapüügiluba mitme vähemalt kümne meetrise üldpikkusega kalalaevaga, kui neid

kalalaevu kasutatakse räimepüügiks kastmõrraga või lestapüügiks põhjanoodaga. Eelnõuga jäetakse sõnastusest välja viited kastmõrrale ja lestapüügile põhjanoodaga, ehk et kõik merel kasutatavad vähemalt kümne meetrise üldpikkusega kalalaevad peavad olema loale kantud. Muudatuse eesmärk on muuta säte selgemaks. Nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 artikli 7 lõike 1 kohaselt peab kalapüügiluba olema laevadel, mis teostavad püüki veealal, kus rakendub mitmeaastane kava. Sama määruse artikli 7 lõike 6 kohaselt saab kalapüügiloast vabastada kalalaeva, mis on alla kümne meetrise üldpikkusega. Kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega nr 2016/1139, millega kehtestatakse Läänemere tursa-, räime- ja kiluvarude majandamise ja nende varude püügi mitmeaastane kava, muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2187/2005 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1098/2007 (*ELTL 191, 15.7.2016, lk 1–15*), on Läänemere kohta mitmeaastane kava kehtestatud, on seega merel kümme meetrit ja pikematel laevadel kalapüügiloa kohustus. Sõltumata sellest, mis laevadel kehtib praegu kalapüügiloa kohustus, on kohustus püügiandmetes raporteerida saagid kõigi laevade kohta, sõltumata sellest, kas laev on loale kantud või ei. Seetõttu on püügiandmed olemas ka nende kümne meetrise laevade kohta, keda loale märkima praegu ei peaks. Näiteks 2024. a püügiandmete põhjal lossiti vähemalt kümne meetrise üldpikkusega kalalaevadega 7997 tonni, millest raim moodustas 7810 tonni (98%). Ülejäänud 2% moodustas agarikupüük kahe üle kümne meetrise laevaga.

Eelnõu § 1 punktiga 19 täiendatakse loa korra määruse § 12 lõikega 4². Kehtiva loa korra määruse lisas 4 on täpsustus, et juhul kui sama püügivahendi kasutamiseks antakse mitu ühel ajal kehtivat kaluri kalapüügiluba, siis märgitakse kalapüügiloa numbri järele sidekriips ja selle järele loa järjekorranumber. Kuna määruse lisad tunnistatakse kehtetuks, on toodud vastav täpsustus määruse põhiosas. Sisuline muudatus puudub.

Eelnõu § 1 punktiga 20 muudetakse loa korra määruse § 13 lõiget 4, jättes tekstist välja osa, mis piirab kaluri kalapüügiloale kalalaeva andmete kandmise kastmõrraga räimepüügiks või põhjanoodaga lestapüügiks kasutatava kalalaevaga. Uue sõnastuse järgi sätestatakse, et kaluri kalapüügiloale kantakse kalalaeva andmed, kui kaluri kalapüügiluba antakse püügiks merel kalalaevaga, mille üldpikkus on vähemalt kümme meetrit. Samas, kui isik, kellel on alla kümne meetrise üldpikkusega kalalaev, mida ta soovib kalapüügiloale kanda, siis ei ole põhjust ka loa andjal sellest keelduda. Kõigil juhtudel on aga andmekoosseis, mis kalalaeva kohta kaluri kalapüügiloale kanda tuleb, sama. Sisulist muudatust andmekoosseisu osas võrreldes kehtiva määrusega ei ole. Ühtlasi lisatakse selguse huvides, et kaluri kalapüügiloale ei kanta ainult kalalaeva andmeid, vaid ka muud andmed, mis on loetletud määruse § 14 lõikes 3².

Eelnõu § 1 punktiga 21 muudetakse loa korra määruse § 14 lõike 3 sõnastust. Viited lisadele on asendatud viidetega konkreetsetele sama paragrahvi lõigetele, milles on sätestatud kalalaeva kalapüügiloale kantavate andmete loetelu ja kaluri kalapüügiloale kantavate andmete loetelu. Lõikest jäetakse välja teine lause, milles on sätestatud, et Põllumajandus- ja Toiduamet kannab kutselise kalapüügi loa andmed kutselise kalapüügi registrisse. Puudub vajadus sätestada käesolevas määruses, et andmed kalapüügiloa kohta kannab PTA kutselise kalapüügi registrisse, kuna see on juba sätestatud maaeluministri 28. detsembri 2017. a määruses nr 93 „Kutselise kalapüügi registri põhimäärus“.

Eelnõu § 1 punktiga 22 täiendatakse loa korra määruse §-i 14 lõigetega 3¹ ja 3². Kindlatele vorminõuetele vastavad kalapüügiloa vormid on asendatud loeteluga andmetest, mis peavad kalapüügiloas sisalduma, võimaldades suuremat paindlikkust ja infotehnoloogiliste võimalustega kaasas käimist. Võrreldes kehtivate lisadega on loale kantavate andmete loetelust välja jäetud kalapüügiloa andja, ametniku nimi ja ametinimetuse ning kalapüügiloa andmise kuupäev, kuna nende andmete loale kandmise kohustus tuleb otse haldusmenetluse seadusest, mistõttu ei ole vaja neid määruses üle korrata. Sisulist muudatust selles osas ei ole. Kaluri kalapüügiloale kantavate andmete loetelusse lisatakse püügivahendiga veealale väljumiste arv, kuna KPS § 42 lõike 7 kohaselt määratakse kalapüügiloas lubatud püügivahend, püügivõimalus, püügiaeg ja

kalapüügi koht ning loale kantud püügivahendi lubatud aastasaak ja püügivahendiga veealale väljumiste arv, kui need on ühele või mitmele loale kantud püügivahendile kehtestatud.

Eelnõu § 1 punktiga 23 täiendatakse loa korra määrust peatükiga 3 ning §-dega 16¹-16³. Kolmandasse peatükki on koondatud sätted kalalaevatunnistuse määrupest, mis tunnistatakse kehtetuks. Kalalaevatunnistuse olemasolu on eelduseks, et laeva saaks kanda kalapüügiloale ning kasutada merel kutselisel kalapüügil. Seetõttu on otstarbekas koondada kalapüügiloa andmist ning kalalaevatunnistuse andmist puudutavad sätted ühte määrusesse, et ka taotlejal oleks lihtsam omada ülevaadet kehtivatest nõuetest nii kalapüügiloa kui ka kalalaevatunnistuse väljastamisel. Võrreldes kehtiva kalalaevatunnistuse määrupega on eelnõuga välja jäetud §-s 3 ja määrupe lisas sätestatud kalalaevatunnistuse vormistamist ja plangi puudutavad sätted, kuna edaspidi antakse kalalaevatunnistus sarnaselt kalapüügiloaga elektrooniliselt. Samal põhjusel ei ole vajadust sätestada, mis andmed kantakse plangi esiküljele ja mis andmed tagaküljele, mis on sätestatud kehtiva kalalaevatunnistuse määrupe § 4 lõikes 2. Samuti ei ole vaja sätestada, et kalalaevatunnistus antakse ühes eksemplaris (sätestatud kehtiva kalalaevatunnistuse määrupe § 5 lõikes 1), kuna kalalaevatunnistus antakse elektrooniliselt. Lisaks ei kehtestata eelnõuga kehtiva kalalaevatunnistuse määrupe § 6 ja § 7 regulatsioone, kus oli sätestatud hävinud, kadunud ja kasutamiskõlbmatu kalalaevatunnistuse asendamine ning ebaõigete andmete parandamine. Haldusorgan saab alati anda tõendi selle kohta, et haldusakt oli tehtud, mistõttu ei ole vajalik uue kalalaevatunnistuse väljastamine. Kui haldusorgan avastab vea, võib haldusorgan ise haldusakti muuta haldusmenetluse seaduse § 64 alusel.

Eelnõu § 1 punktiga 23 kavandatavas § 16¹ sätestatakse kalalaevatunnistuse andmise alus, kalalaevatunnistuse andja ning tunnistuse andmise viis. **Lõikes 1** on sätestatud, et kalalaevatunnistuse andmise eeltingimuseks on, et kalalaev on registreeritud kalalaevade registris. **Lõikes 2** on sätestatud, et kalalaevatunnistuse annab Põllumajandus- ja Toiduamet ning et tunnistus antakse elektrooniliselt. Kehtiva kalalaevatunnistuse määrupe kohaselt väljastatakse kalalaevatunnistus blanketil. Lisaks on lõikes 2 täpsustatud, et kalalaevatunnistus antakse nii eesti kui ka inglise keeles. Selles osas võrreldes kehtiva sõnastusega muudatust pole. **Lõikes 3** on loetletud andmed, mis kalalaevatunnistusele kantakse. Lisaks komisjoni rakendusmäärupe (EL) nr 2025/2196 lisas II loetletud andmetele, mis tuleb kalalaevatunnistusele kanda, on täpsustatud, et kalalaevatunnistusele kantakse ka IMO number (Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni antav unikaalne laeva identifitseerimisnumber), kalalaevastiku segment ning laeva tüüp. Ka sätestatakse muudatusena võimalus kanda kalalaevatunnistusele muud tingimused, mis jätab edaspidiseks selle võimaluse kui peaks vastav vajadus tekkima. Võrreldes kehtiva kalalaevatunnistuse määrupe sõnastusega on asendatud kalalaevatunnistusele kantavate andmete loetelus viide Komisjoni rakendusmäärupe (EL) nr 404/2011 II lisale viitega komisjoni rakendusmäärupe (EL) 2025/2196 II. lisale. Lisaks on ära jäetud viide kalalaevatunnistuse allkirjastamisele, kuna haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 1 kohaselt peab elektroonilisel dokumendil olema digitaalallkiri ja vajaduse korral e-tempel või põhjendatud juhul üksnes e-tempel. Seega pole otstarbekas käesolevas määrupest seda täpsustada. Samuti ei ole vajadust määrupest sätestada iga kalalaevatunnistusele kantava andme täpset inglise keelset tõlget. Selliselt on tagatud ühtne lähenemine kalapüügiloa ja kalalaevatunnistuse andmisel. Ka praegu on kalapüügiloa väljastamise puhul sätestatud, et kui kutselise kalapüügi luba antakse kalapüügiks väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni oleval veealal, lisab Põllumajandus- ja Toiduamet kutselise kalapüügi loale selle tõlke inglise keelde. Määrupest kalapüügiloa inglise keelset tõlget välja toodud pole.

Eelnõu § 1 punktiga 23 kavandatavas § 16² sätestatakse kellele ja mis aja jooksul kalalaevatunnistus antakse. **Lõikes 1** sätestatakse, et kalalaevatunnistus antakse viivitamata pärast kalalaeva andmete kutselise kalapüügi registrisse kandmist või nende muutmist. Kehtiva kalalaevatunnistuse määrupe § 5 lõikes 3 on sätestatud, et kalalaevatunnistus antakse kolme tööpäeva jooksul kalalaeva andmete kutselise kalapüügi registrisse kandmise või nende muutmise päevast arvates. Kuna edaspidi antakse kalalaevatunnistus elektrooniliselt koheselt kalalaeva

andmete kutselise kalapüügi registrisse kandmisel või nende muutmisel, siis ei ole vajadust sätestada kolme tööpäeva pikkust väljastusaega. **Lõikes 2** sätestatakse, et kalalaevatunnistus antakse kas kalalaeva omanikule, kasutusvaldajale või valdajale. Lõike 2 osas muudatust võrreldes kehtiva sõnastusega ei ole.

Eelnõu § 1 punktiga 23 kavandatavas § 16³ sätestatakse kalalaevatunnistuse kehtetuks tunnistamise ja kehtivuse peatamise alused. **Lõikes 1** on sätestatud, mis juhul peatab PTA kalalaevatunnistuse kehtivuse ning **lõikes 2** on sätestatud, mis juhul tunnistab PTA kalalaevatunnistuse kehtetuks Võrreldes kehtiva sõnastusega muudatusi ei ole.

Eelnõu punktiga 24 loetakse määruse paragrahvid 17 ja 18 uueks peatükiks 4, milles on määruse rakendussätteid. Sisulist muudatust ei tehta.

Eelnõu punktiga 25 tunnistatakse kehtetuks määruse lisad 1, 2, 3 ja 4. Muudatuse eesmärk on asendada kindlatele vorminõuetele vastav kalapüügiloa taotlus ja kalapüügiluba loeteluga andmetest, mis peavad taotluses ja kalapüügiloal sisalduma. Vormivabadus võimaldab suuremat paindlikkust ja infotehnoloogiliste võimalustega kaasas käimist.

Eelnõu §-ga 2 tunnistatakse kehtetuks kalalaevatunnistuse määrus. Kehtiva kalalaevatunnistuse määrase sätetega täiendatakse loa korra määrust. Kalalaevatunnistuse olemasolu on eelduseks, et laeva saaks kanda kalapüügiloale ning kasutada merel kutselisel kalapüügil. Seetõttu on otstarbekas koondada kalapüügiloa andmist ning kalalaevatunnistuse andmist puudutavad sätteid ühte määrusesse, et ka taotlejal oleks lihtsam omada ülevaadet kehtivatest nõuetest nii kalapüügiloa kui ka kalalaevatunnistuse väljastamisel.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006 (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1–50) ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 2025/2196, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses vetele ja kalavarudele juurdepääsu, kalanduse kontrolli, järelevalve, inspeksiooni ja jõustamise, kvootide ja püügikoormuse vähendamise, andmete ja teabega ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 404/2011 (ELT L, 2025/2196, 12.11.2025). Nimetatud määrustes on kehtestatud põhinõuded kalapüügilubade ja kalalaevatunnistuste osas, sealhulgas miinimum andmekoosseis, mis neil dokumentidel olema peab. Eelnõuga ajakohastatakse viited asjakohastele nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 ja komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 2025/2196 asjakohastele sätetele.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga kaasneb kaudne positiivne mõju majandusele, kuna kalapüügiloa ja kalalaevatunnistuse taotlejatel kulub vähem aega taotluste esitamisele – küsitakse vähem andmeid, kõik nõuded kalapüügiloa ja kalalaevatunnistuse osas on koondatud ühte määrusesse ning kalalaevatunnistuse saab taotleja kätte operatiivselt elektrooniliselt e-kirjaga praeguse tähitud kirjaga saatmise või kalalaevatunnistuse andja juurde kohapeale tulemise asemel. Potentsiaalselt puudutab eelnõu kõiki kutselise kalapüügiloa omanikke ja kalalaeva omanikke, keda on ligikaudu vastavalt 1400 ja 1760.

Eelnõuga kaasneb vähene positiivne mõju riigiasutuste korraldusele. PTA jaoks lihtsustab elektrooniline kalalaevatunnistuste väljastamine menetlusprotsessi, kuna väheneb vajadus trükkida kalalaevatunnistusi välja ning saata neid füüsilise kirja teel. Samuti pole vaja PTA-l enam tellida A4-formaadis turvaelementidega planke ning nende üle arvet pidada. Aastas väljastab PTA keskmiselt 190 kalalaevatunnistust. Kuna nõuded kalapüügi loa ja kalalaevatunnistuse osas on koondatud ühte määrusesse ning sätteid ühtlustatud ja selgemaks tehtud, väheneb seeläbi ka PTA töökoormus sätete rakendamisel.

Eelnõuga ei kaasne sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale ega regionaalarengule.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks on vajalikud mõningad muudatused PTA töökorralduses, kuna kalalaevatunnistuste plankidel väljastamise asemel tuleb hakata kalalaevatunnistusi väljastama elektroonselt ning edastama neid taotlejatele e-kirjaga. Samuti on selleks vajalik tellida Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumil väikesemahuline kutselise kalapüügi registri arendustöö, mille ligikaudne kulu on ca 1500 eurot. Arendusele planeeritud kulutused kaetakse „Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi rakenduskava 2021–2027“ kalanduse kontrolli ja järelevalve toetuse meetme vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 93 lõikele 2 määrus hakkab kehtima (jõustub) kolmandal päeval pärast kehtivas korras avaldamist, kui seaduses või määruks endas ei ole sätestatud hilisemat tähtpäeva.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Kliimaministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Keskkonnaametile ja Põllumajandus- ja Toiduametile ning kalandusorganisatsioonidele: MTÜ Eesti Kalurite Liit, Eesti Kutseliste Kalurite Ühistu, MTÜ Harju Kalandusühing, MTÜ Hiiukala, MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu, MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Selts, MTÜ Saarte Kalandus ja MTÜ Virumaa Rannakalurite Ühing, Eesti Traalpüügi Ühistu, Eesti Kalapüügiühistu, Eesti Kaugpüüdjate Liit, Peipsi Kalandusühistu, Peipsi Alamvesikonna Kalurite Liit, Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu, Peipsi Piirkonna Ettevõtete ja Ettevõtjate Kalurite Liit, Peipsi Kalurite ja Kalatöötajate Liit, MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond.
